

Музейна педагогіка в науковій освіті

Міжнародна науково-практична
конференція

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ**

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
«МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ»**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА**

КАФЕДРА ЮНЕСКО З НАУКОВОЇ ОСВІТИ

1-2 грудня 2022 року, м. Київ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК
УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
«МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ»

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА
КАФЕДРА ЮНЕСКО З НАУКОВОЇ ОСВІТИ

МУЗЕЙНА ПЕДАГОГІКА В НАУКОВІЙ ОСВІТІ

*Збірник тез доповідей учасників
Міжнародної науково-практичної конференції*

(Київ, 1–2 грудня 2022 року)

Київ
Національний центр
«Мала академія наук України»
2022

УДК 37
М89

*Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту педагогіки НАПН України
(протокол № 13 від 31 листопада 2022 р.)*

Редакційна колегія:

С. О. Довгий, доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАПН і НАН України;

О. М. Топузов, доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України;

В. А. Бітаєв, доктор філософських наук, професор, академік НАМ України;

М. В. Головка, доктор педагогічних наук, доцент;

В. Б. Дунець, кандидат політичних наук;

В. В. Щепанський, кандидат філософських наук;

К. Ю. Ладоня, доктор філософії в галузі філології (відповідальний редактор)

Музейна педагогіка в науковій освіті : збірник тез доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 1–2 грудня 2022 р. / за наук. ред. С. О. Довгого. — Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2022. — 430 с.

DOI: <https://doi.org/10.32405/978-617-7945-49-8-430>

ISBN 978-617-7945-49-8

У виданні зібрано тези доповідей, які були представлені на Міжнародній науково-практичній конференції «Музейна педагогіка в науковій освіті», що відбулася 1–2 грудня 2022 р. у м. Києві.

УДК 37

Матеріали подано в авторській редакції. За достовірність фактів, цитат, посилань на джерела та вживання назв документів, власних імен тощо несуть відповідальність автори публікацій.

Ляхович Наталія

Особливості застосування елементів музейної педагогіки на уроках англійської мови в контексті змішаного навчання 246

Мельник Наталія

Виховуємо патріотів 249

Мінакова Наталія

Пріоритетні аспекти діяльності шкільного музею в сучасних умовах 253

Овсянко Денис

Віртуальна екскурсія музеєм: досвід та перспективи 257

Песоцька Юлія

Досвід ЗВО щодо використання засобів музейної педагогіки під час організації освітнього процесу..... 260

Писаревська Наталія

Музеї та виклики часу 262

Постова Катерина

Використання можливостей віртуальних музеїв у курсі «Пізнаємо природу» 267

Ступак Любов

Музейна практика в інноваційному просторі..... 271

Трач Світлана

Педагогіка партнерства як ключова складова сучасної музейної педагогіки 276

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА НАУКОВО-ОСВІТНЮ РОБОТУ
МУЗЕЇВ В УКРАЇНІ

Астахова Катерина, Коваленко Надія

Науково-дослідні розвідки музейного комплексу Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» під час воєнного стану 282

НАУКОВО-ДОСЛІДНІ РОЗВІДКИ МУЗЕЙНОГО КОМПЛЕКСУ ХАРКІВСЬКОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «НАРОДНА УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ» ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Астахова Катерина,

доктор історичних наук, професор, ректор,
Харківський гуманітарний університет
«Народна українська академія»

Коваленко Надія,

директор музею історії НУА,
Харківський гуманітарний університет
«Народна українська академія»,
м. Харків
rector.nua@ukr.net

Аксіомним виглядатиме твердження щодо кардинальних змін, які спіткали українське суспільство через початок повномасштабної воєнної агресії РФ.

Під впливом подій трансформації зазнали всі сфери життєдіяльності, в тому числі і музейна справа, функціонування музеїв освітніх закладів. Частина культурної спадщини була зруйнована, частина установ вимушено згорнула діяльність, намагаючись зберегти фонди, експозиції, колекції.

З самих перших днів війни Харків опинився в епіцентрі подій. Практично півроку щоденні обстріли призвели до значних руйнувань та масової евакуації населення. Ми раптово опинилися в ситуації, коли випробування такої сили спіткало всіх та кожного. Люди з'ясували для себе нову реальність, в межах якої ніхто не знає як саме забезпечити безпеку власну, родини та справи.

Але з часом стало зрозуміло, що суспільство не застрягло на перших шокових фазах. Стан переважної більшості населення, і насамперед освітян, почав змінюватися від шоку на сприй-

няття війни як нової реальності. І це вже вимагало і дозволяло спробувати діяти.

Уже через кілька місяців після початку війни почалось відчуття виснаженості як на індивідуальному, так і на колективному рівні. І поставало питання: як зберегти здатність до дії та спротиву, як подолати виснаженість.

Саме на етапі пошуку шляхів до дієздатності, музей історії ХГУ «НУА», започаткував два науково-дослідні проекти, які спочатку викликали непорозуміння, але з часом сприйнялися і внутрішніми, і зовнішніми стейкхолдерами.

Навчальний комплекс, історію якого зберігає та вивчає колектив музею, розпочав відновлення навчального процесу із 14 березня 2022 р. І саме тоді виявилось, що освітні практики змінюються практично на очах. Саме такі кардинальні зміни і підштовхнули до започаткування першої з двох наукових розвідок, які здійснюються і до тепер.

Перший науково-дослідний проєкт присвячено збору, аналізу та зберіганню наративів, присвячених саме зміні освітніх практики під час війни.

З березня до червня 2022 р. було реалізовано перший етап: зібрано більше ста текстів, автори яких — викладачі, студенти, учителі, школярі та навіть батьки, ризикнули поділитися своїм сприйняттям подій та емоціями, що переживали під час участі в освітньому процесі перших воєнних місяців.

Музею вдалося зібрати унікальний пласт індивідуальних вражень учасників освітнього процесу, через які, з часом, буде поступово усталюватися колективна пам'ять.

На другому етапі, з вересня 2022 р. розпочато роботу вже у двох напрямках: вивчення, систематизація та опис матеріалів, що було зібрано у перші місяці, та накопичення нового масиву, який, на думку ініціаторів проєкту, повинен дати менш емоційні, але більш змістовні описи освітніх практик. З часом зібрані наративи буде використано у наукових публікаціях та під час розробки нової концепції експозиції музею.

Другий проєкт, що почав реалізовувати музей історії НУА практично з перших днів війни, це збирання колекції авторських світлин, присвячених життю міста та навчального закладу

у воєнні часи. Колекція отримала робочу назву «Харків та НУА після 24.02.22». Мета проведення цієї роботи — збір матеріалів, що документують події, свідчать про діяльність навчального закладу у ці важки часи. Станом на кінець жовтня 2022 р. в колекції, що вже систематизована та зберігається в репозиторії ХГУ «НУА», більше ста двадцяти знімків, авторами яких є викладачі, співробітники, студенти, школярі навчального комплексу. Однією з умов формування колекції була вимога збирати знімки, що відображають не тільки жахливе обличчя війни у вигляді руйнувань, а всі аспекти життя міста та освітньої інституції.

З часом матеріали цієї колекції стануть предметом наукових досліджень, узагальнень, їх буде використано при підготовці експозиції, зафіксовано в «Літописі», що ведеться та зберігається в музеї історії НУА.

Перші етапи двох наукових розвідок, які здійснює музей історії ХГУ «НУА», дозволили не лише задокументувати воєнні події та освітні трансформації, але й сформувані дієвий компонент, що допомагає діяти, відтворювати та перемагати.

ПРОЄКТ «МАНДРІВНИЙ ФІЛОСОФ ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА» ПОЛТАВСЬКОГО КРАЄЗНАВЧОГО МУЗЕЮ ІМЕНІ ВАСИЛЯ КРИЧЕВСЬКОГО

Барська Ганна,

завідувач відділу,
Полтавського краєзнавчого музею
імені Василя Кричевського,
м. Полтава
poltava_local_museum@ukr.net

Васецька Олеся,

старший науковий співробітник,
Полтавського краєзнавчого музею
імені Василя Кричевського,
м. Полтава
olesyavasetska@gmail.com